

Sygn. akt VII AGa 2081/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 kwietnia 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie Wydział VII Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA Mariusz Łodko

Sędziowie: SA Magdalena Sajur - Kordula (spr.)

SO del. Maciej Kruszyński

Protokolant: stażysta Błażej Mokrcki

po rozpoznaniu w dniu 4 marca 2020 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa B. B. (1)

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

przy udziale zainteresowanego innogy (...) S.A. w W. (poprzednio: (...) S.A. w W.)

o zawarcie umowy sprzedaży i dystrybucji energii elektrycznej

na skutek apelacji zainteresowanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 27 kwietnia 2018 r., sygn. akt XVII AmE 28/16

I. zmienia zaskarżony wyrok w całości w ten sposób, że:

a. w punkcie pierwszym oddala odwołanie;

b. w punkcie drugim zasądza od B. B. (1) na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

c. dodaje punkt trzeci o treści: „zasądza od B. B. (1) na rzecz (...) S.A. w W. kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu”;

II. zasądza od B. B. (1) na rzecz (...) S.A. w W. kwotę 640 zł (sześćset czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

Magdalena Sajur-Kordula Mariusz Łodko Maciej Kruszyński

Sygn. akt VII AGa 2081/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 grudnia 2015 r. Nr (...) (...) (...) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (Prezes URE), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 26 czerwca 2014r. B. B. (1) (powódki) – Zarządcy Nieruchomości zlokalizowanej w W., ul. (...),

o rozstrzygnięcie sporu w trybie art. 8 ust. 1 ustawy Prawo energetyczne, dotyczącego odmowy zawarcia umowy kompleksowej sprzedaży i świadczenia usług dystrybucji energii elektrycznej, zaproponowanej przez (...) S.A. w W., ul. (...) orzekł, że na (...) S.A. w W. ul. (...), nie ciąży publicznoprawny obowiązek zawarcia umowy kompleksowej dotyczącej energii elektrycznej z B. Z. (...) zlokalizowanej w W., ul. (...).

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła powódka, zaskarżając ją w całości.

Wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2018r. Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uchylił zaskarżoną decyzję i zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 477 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy wydał wyrok w oparciu o następujące ustalenia i rozważania prawne:

Pismem z dnia 26 czerwca 2014 r. powódka - B. B. (1) działając jako zarządca budynku przy ul. (...) w W. reprezentujący współwłaścicieli – zwróciła się do Prezesa URE w oparciu o przepis art. 8 ust. 1 prawa energetycznego ustawy z dnia 10 kwietnia 1998 r. Prawo energetyczne (Dz.U. z 2012 r. poz. 1059 ze zm.) o wydanie decyzji orzekającej zawarcie z zainteresowanym przedsiębiorcą energetycznym umowy sprzedaży energii elektrycznej w budynku przy ul. (...) w W..

Jak wynika z aktu notarialnego skarżąca po okazaniu pełnomocnictw udzielonych jej przez część współwłaścicieli oraz protokołu przejęcia nieruchomości (...) oświadczyła, że przejęła zarząd zwykły nieruchomością w zakresie określonym pełnomocnictwami oraz posiadanymi przez nią udziałami we współwłasności tej nieruchomości. Pełnomocnictwa te nie zostały dołączone do materiału sprawy administracyjnej.

Powódka żądała od Prezesa URE wydania decyzji o treści zgodnej z zaproponowanym przez zainteresowanego projektem kompleksowej Umowy Sprzedaży (...) Elektrycznej i Świadczenia Usług z tym jednak zastrzeżeniem, że nabywca nie byłby zobowiązany do ponoszenia jakichkolwiek opłat za moc umowną i w tym zakresie nie wiązałyby go odmienne postanowienia Ogólnych Warunków Sprzedaży (...) Elektrycznej i Świadczenia Usług (...) oraz związanych z nimi taryf. Z treści ww. projektu umowy wynika, że dostarczenie energii odbywałoby się na potrzeby odbiorcy końcowego, o którym mowa w art. 3 pkt 13^a prawa energetycznego, a nie odbiorcy energii elektrycznej w gospodarstwie domowym, o którym mowa w art. 3 pkt 13^b tego prawa. Jak bowiem wynika z § 3 Protokołu przekazania – przejęcia nieruchomości zabudowanej przy ul. (...) budynek pod tym adresem jest budynkiem mieszkalno – biurowym, w skład którego wchodzi 9 lokali mieszkalnych i 7 lokali użytkowych.

W piśmie z dnia 14 lipca 2015 r. powódka zmieniła swoje żądanie skierowane do Prezesa URE określając, że dotyczy ono wydania decyzji orzekającej zawarcie między stronami umowy kompleksowej sprzedaży oraz świadczenia usługi dystrybucji energii elektrycznej.

Sąd I instancji uznał, że odwołanie okazało się uzasadnione w zakresie w jakim postulowano w nim o uchylenie zaskarżonej decyzji. Powód uwzględnienia jest jednak inny od wskazanego w środku zaskarżenia.

W ocenie Sądu w decyzji nie został prawidłowo określony jej adresat. W żadnym razie nie mogła nim być pani B. B. (1) sprawująca zarząd zwykły nieruchomości (...) w W..

Rozstrzygnięcie decyzji powinno być skierowane do strony wielopodmiotowej – współwłaścicieli nieruchomości. To oni, a nie zarządca mają być podmiotami praw i obowiązków ze stosunku zobowiązaniowego jakim jest umowa kupna – sprzedaży energii elektrycznej. Powyższe wynika z treści art. 140 k.c. według którego w granicach określonych przez ustawy i zasady współżycia społecznego właściciel może, z wyłączeniem innych osób, między innymi korzystać z rzeczy zgodnie ze społeczno – gospodarczym przeznaczeniem swego prawa. Z kolei przepis art. 195 k.c. stanowi, że własność tej samej rzeczy może przysługiwać niepodzielnie kilku osobom (współwłasność).

W rozpoznawanej sprawie brak jest dowodu wskazującego na fakt, że B. B. (1) ma prawo do reprezentowania pozostałych współwłaścicieli nieruchomości przy zawarciu umowy sprzedaży energii elektrycznej. Jak bowiem wynika ze złożonego przez nią oświadczenia objęła wyłącznie zarząd zwykły nieruchomością, a więc kierowanie sprawami

związanymi wyłącznie z administrowaniem nią. Zarząd ten nie uprawnia powódki do dokonywania czynności przekraczających swoim zakresem tego rodzaju umocowanie, a w szczególności zawarcia umowy kupna – sprzedaży energii elektrycznej ze skutkiem dla wszystkich współwłaścicieli nieruchomości.

Na rozprawie zainteresowany sprzedawca energii podniósł, że w rozpoznawanej sprawie powódka jako jeden ze współwłaścicieli może podejmować samodzielnie czynności zachowawcze ze skutkiem dla wszystkich współwłaścicieli. Jako podstawę prawną tego uprawnienia zainteresowany wskazał art. 209 k.c., według którego każdy ze współwłaścicieli może wykonywać wszelkie czynności i dochodzić wszelkich roszczeń, które zmierzają do zachowania wspólnego prawa.

W związku z tym Sąd I instancji stwierdził, że czynność zachowawczą charakteryzują dwie cechy. Po pierwsze, jej celem jest ochrona istniejącego prawa przed możliwym niebezpieczeństwem. Po drugie ochrona ta musi odnosić się do wspólnego prawa. Aby czynność była zachowawczą obie cechy muszą nastąpić łącznie. Jednak taka sytuacja nie miała miejsca w rozpoznawanej sprawie, a to z tego powodu, że prawo, którego miałyby dotyczyć czynności zachowawcza (ochronna) w postaci skierowania przez powódkę roszczenia z art. 8 ust. 1 prawa energetycznego jeszcze nie istnieje. Jest nim bowiem zespół uprawnień przysługujących nabywcy z tytułu zawarcia umowy kupna – sprzedaży rzeczy (tu energii), który w niniejszej sprawie jeszcze nie powstał – nie został ukształtowany. Przyjmuje się w literaturze przedmiotu, że nie należy utożsamiać problematyki kształtowania stosunków zobowiązaniowych z kategorią czynności „zmierzających do zachowania wspólnego prawa” (por. Edward Gniewek Kodeks cywilny. Księga druga. Własność i inne prawa rzeczowe. Komentarz. Publikacja – Wydawnictwo Zakamycze 2001 teza 6 do Komentarza do art. 209 k.c.). W pełni podzielając taką wykładnię art. 209 k.c. na gruncie przeprowadzonych wcześniej rozważań Sąd przyjął, że skarżąca B. B. (1) nie mogła być w zaskarżonej decyzji stroną postępowania i w konsekwencji jej adresatem. Ocena ta koresponduje ze stanowiskiem pełnomocnika skarżącej, że w stanie faktycznym ustalonym w sprawie wszyscy współwłaściciele nieruchomości powinni być wymienieni w decyzji jako jej adresaci.

Dopiero prawidłowe ustalenie, jaki podmiot (podmioty) jest stroną postępowania administracyjnego pozwala na przypisanie mu praw i obowiązków na podstawie odpowiednich przepisów prawa materialnego, w tym uprawnienia do skorzystania z art. 108 ust. 1 prawa energetycznego. Z tego względu Sąd uznał, że zaskarżona decyzja dotknięta jest wadą nieusuwalną w postępowaniu sądowym i dlatego podlegała uchyleniu na podstawie przepisu art. 479⁵³ § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99 i art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 14 ust. 3 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.), ponieważ odwołanie wniesiono w dniu 28 grudnia 2015 r. (vide stempel pocztowy na kopercie przesyłki z odwołaniem (K 11), a więc jeszcze pod rządem ww. rozporządzenia.

Apelację od powyższego wyroku wniósł zainteresowany - (...) S.A., zaskarżając go w całości i zarzucając naruszenie:

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucam:

1. przepisów prawa materialnego, tj.art. 201 w zw. z art. 199 kodeksu cywilnego poprzez błędną wykładnię prowadzącą do przyjęcia, iż wystąpienie przez Powódkę o zawarcie umowy kompleksowej dotyczącej energii elektrycznej (umowy kompleksowej sprzedaży i dystrybucji energii elektrycznej) stanowi przekroczenie czynności zwykłego zarządu i Powódka samodzielnie nie była uprawniona do jej zawarcia,
2. przepisów postępowania, tj.art. 321 par. 1 w zw. z art. art. 479⁴⁹ kpc poprzez orzeczenie przez Sąd I instancji w wyroku ponad żądanie odwołania oraz co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem odwołania.

Zainteresowany wniósł o zmianę wyroku w całości i oddalenie odwołania powódki w całości oraz zasądzenie od powódki na rzecz uczestnika kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy sądowi I instancji do rozpoznania i orzeczenia o

kosztach postępowania. Wniósł również o zasądzenie od powódki na rzecz uczestnika kosztów postępowania w II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Na rozprawie w dniu powódka przychyliła się do wniosku zawartego w apelacji o uchylenie wyroku i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, pozwany przyłączył się do apelacji zainteresowanego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zainteresowanego okazała się uzasadniona i prowadziła do zmiany zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania, jednakże z innych przyczyn niż wskazano w jej treści. Sąd I instancji naruszył przepisy prawa materialnego, zaś takie uchybienie Sąd odwoławczy uwzględnił z urzędu.

Sąd I instancji poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd Apelacyjny podziela i uznaje za swoje. Dodatkowo Sąd Apelacyjny ustala, że budynek położony w W. przy ul. (...) ma charakter mieszkalno - biurowy (dowód: charakterystyka elektroenergetyczna obiektu k. 148 akt adm.).

W myśl art. 8 ust. 1 Pe w sprawach spornych dotyczących odmowy zawarcia umowy o przyłączenie do sieci, umowy sprzedaży, umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji paliw lub energii, umowy o świadczenie usług transportu gazu ziemnego, umowy o świadczenie usługi magazynowania paliw gazowych, umowy o której mowa w art. 4c ust. 3, umowy o świadczenie usługi skraplania gazu ziemnego oraz umowy kompleksowej, a także w przypadku nieuzasadnionego wstrzymania dostarczania paliw gazowych lub energii rozstrzyga Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, na wniosek strony.

W myśl art. 5 ust. 3 Pe dostarczanie paliw gazowych lub energii może odbywać się na podstawie umowy zawierającej postanowienia umowy sprzedaży i umowy o świadczenie usług przesyłania i dystrybucji tych paliw (umowy kompleksowej).

Prezes URE rozstrzyga w drodze decyzji wyłącznie w tych sprawach spornych dotyczących umów wskazanych w art. 8 ust. 1 Pe, w których żądaniu wnioskodawcy odpowiada publicznoprawny obowiązek przedsiębiorstwa energetycznego (obowiązek wynikający z ustawowej normy prawnej o charakterze bezwzględnie obowiązującym). Taki obowiązek przewidują następujące przepisy: art. 4 ust. 2, art. 4c ust. 1 i 3, art. 4d ust. 1, art. 4e ust. 1, art. 5a ust. 1-3, art. 7 ust. 1, art. 9a ust. 6 i 7, art. 49a Pe.

Z powyższego wynika, że przepisy ustawy - Prawo energetyczne zawierają zamknięty katalog przypadków, gdy na przedsiębiorstwie energetycznym ciąży obowiązek zawarcia określonej umowy.

W sprawie niniejszej powódka - zarządcą nieruchomości zlokalizowanej w W. przy ul. (...) domagała się zawarcia przez (...) S.A. (obecnie (...) S.A.) umowy kompleksowej.

Na mocy art. 5a ust. 1 Pe sprzedawca z urzędu jest zobowiązany do zapewnienia świadczenia usługi kompleksowej i do zawarcia umowy kompleksowej, na zasadach równoprawnego traktowania, z odbiorcą paliw gazowych lub energii elektrycznej w gospodarstwie domowym, niekorzystającym z prawa wyboru sprzedawcy i przyłączonym do sieci przedsiębiorstwa energetycznego wskazanego w koncesji sprzedawcy z urzędu.

Jak trafnie zauważył Prezes URE w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, w niniejszym przypadku nie zostały spełnione przesłanki z art. 5a ust 1 Pe.

Uprawnionymi do zawarcia umowy kompleksowej są odbiorcy w gospodarstwach domowych, niekorzystający z prawa wyboru sprzedawcy. Przepis powyższy dostosowuje przepisy Pe do art. 3 ust. 3 dyrektywy (...) i art. 3 dyrektywy (...). Jego celem jest ochrona wszystkich odbiorców w gospodarstwach domowych. Tymczasem powódka zamówiła energię elektryczną, moc i usługę dystrybucji dla obiektu mieszkalno- biurowego, grupa taryfowa C21. Z taryfy zainteresowanego (zatwierdzonej decyzją Prezesa URE z 16 grudnia 2014r.) wynika, że gospodarstwa domowe są

kwalifikowane do grup taryfowych G11, G12 i G12W. Gospodarstw domowych dotyczy również Taryfa dla energii elektrycznej (...) Polska dla grup taryfowych G z 5 lutego 2015r.

Zasadnie Prezes URE stwierdził również, że żaden z wymienionych powyżej przepisów ustawy Pe nie nakłada na przedsiębiorstwo energetyczne bezwzględnego obowiązku zawarcia umowy kompleksowej. Przepisy określają jedynie zamknięty katalog sytuacji, w których na przedsiębiorstwie energetycznym ciąży obowiązek zawarcia określonej umowy, brak jednak podstaw by przyjąć, że musi on zawrzeć umowę w zaproponowanym przez wnioskującego kształcie.

Decyzja Prezesa URE była więc prawidłowa, gdyż na zainteresowanym nie ciąży publicznoprawny obowiązek zawarcia umowy kompleksowej z odbiorcą nie będącym w gospodarstwie domowym niekorzystającym z wyboru sprzedawcy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego wyrok podlegał zmianie na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. z uwagi na naruszenie przez Sąd I instancji art. 5a ust. 1 Pe.

W tej sytuacji kwestią drugorzędną jest ustalenie, czy adresatem decyzji odmownej powinna być zarządca B. B. (2), czy też wszyscy właściciele lokali nieruchomości zlokalizowanej w W. ul. (...).

Zauważyć jednak należy, że wniosek do Prezesa URE o rozstrzygnięcie sporu w przedmiocie zawarcia umowy sprzedaży energii elektrycznej został złożony przez B. B. (2) reprezentującą współwłaścicieli nieruchomości (...) (k.1-2 akt adm.). W tej sytuacji zasadnie pozwany wskazał jako adresata decyzji wnioskodawczynię.

Biorąc powyższe pod uwagę na mocy art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie powódki.

O kosztach procesu za I i II instancję orzeczono na podstawie art. 98 § 1 3 k.p.c.

Magdalena Sajur-Kordula Mariusz Łodko Maciej Kruszyński